

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre el Renaixement a Lletra, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/periode/el-renaixement> >

El Renaixement

(Nou diccionari 62 de la literatura catalana)

Moviment intel·lectual i estètic dels segles xv i xvi basat en la reivindicació (el renaixement) de la civilització clàssica grecolatina, que comportà la restitució, interpretació i anotació dels textos clàssics, l'assimilació de les idees i els valors que contenen, l'afany d'imitar els seus models literaris, arquitectònics i figuratius amb l'ambició de superar-los, l'exaltació de la dignitat de l'ésser humà i del seu paper a l'univers i una nova ordenació laica de la

societat.

Durant aquest període es produïren també un conjunt de canvis fonamentals com la introducció de la impremta, que afavorí la circulació ràpida i massiva d'obres i idees; les reformes religioses que s'iniciaren amb Erasme de Rotterdam i Luter i culminaren amb la Contrareforma catòlica; els descobriments geogràfics que permeteren eixamplar el món conegut; la formulació del sistema heliocèntric per part de Copèrnic.

El Renaixement va tenir el seu centre a Itàlia i des d'allà es difongué, a ritmes diversos, arreu d'Europa a través de la presència d'humanistes o d'artistes italians en ciutats estrangeres, a través dels viatges d'estudi que els estrangers feren a Itàlia i a través de la difusió dels escrits dels humanistes italians i dels escriptors clàssics que aquests humanistes van descobrir i editar. Al nostre àmbit també cal tenir presents els cercles catalans instal·lats a la Itàlia del Renaixement per la vinculació de Nàpols, Sicília i Sardenya a la Corona d'Aragó, pel fet que Alfons el Magnànim fixà la seva residència a Nàpols (1442-1458) i per l'existència de dos pontífexs valencians, Calixt VIII (1455-1458) i Alexandre VI (1492-1503), els dos papes de la família Borja. La preocupació per l'estudi de les llengües clàssiques, característica de l'humanisme, no impedí el desenvolupament de les literatures en llengües vulgars.

La literatura catalana del Renaixement, que abraça un període que comprèn des dels darrers anys del segle xv fins al final del XVI, sense trencar amb la tradició medieval, recuperà alguns dels canons estètics i dels models formals del classicisme. La prosa catalana més valuosa del període són *Los col·loquis de la insigne ciutat de Tortosa* (1557) de Cristòfor Despuig, tant per l'ús del diàleg, una forma literària clàssica, com per l'esperit crític del seu autor. En el terreny de la literatura d'entreteniment, emergeixen *novelle* i facècies com les de Jordi Centelles i Joan Timoneda i unes divertides i desinhibides *Estil·lades y amoroses lletres*, de mitjan segle XVI. També cal remarcar la narrativa històrica, representada per les cròniques de Pere Miquel Carbonell, Pere Antoni Beuter i Joan Binimelis, i la novel·la al·legòrica, representada per l'*Spill de la vida religiosa*, obra anònima publicada el 1515. El millor poeta català del període fou Pere Serafí. En ell conflueixen les diverses tendències de la lírica catalana del Renaixement: l'adaptació al sistema mètric català d'una nova forma d'estructurar el poema que, amb el seu sistema accentual, rítmic i prosòdic, opta per l'harmonia i l'eufonia, els paràmetres estètics propis del classicisme; l'adopció d'unes noves estructures que delaten una gran preocupació per la bellesa formal -el sonet, l'octava rima, el madrigal petrarquesc i els tercets encadenats, d'inspiració italiana, o el vers blanc, l'epístola, l'oda, l'elegia i l'ègloga, d'imitació clàssica-; la influència del petrarquisme, a imitació de la lírica del *Canzoniere* de Petrarca, la imitació de la poesia d'[Ausàs March](#) i la glossa de refranys i cançons

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre el Renaixement a Lletra, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/periode/el-renaixement> >

populars.

En la narrativa en vers destaca el poema sobre el *Lepant* (1573) del prevere mataroní Joan Pujol, pel que suposa de recuperació del gènere èpic. En teatre destaquen les peces còmiques *La vesita* (1524-25) de Joan Ferrandis d'Herèdia, representada a les corts valencianes de Germana de Foix i del seu segon marit el duc Ferran de Calàbria, i l'obra anònima de mitjan segle XVI protagonitzada per En Cornei. En l'àmbit religiós, al costat del manteniment de formes dramàtiques com els misteris i moralitats d'inspiració medieval, el teatre català incorpora a la tardor del Renaixement una forma nova, l'acte sacramental, en són bons exemples *El castell d'Emaús* i *L'Església militant* del valencià Joan Timoneda.

Copyright text © 2000 Edicions 62

Biobibliografia

Biografia

WEB: La literatura renaixentista als Països Catalans

Entrada de la Hiperenciclopèdia.

http://www.enciclopedia.cat/fitxa_v2.jsp?NDCHEC=0235156&BATE=el%2520Renaixement#1dde92cbb8d5656631f2035347e30b412

Bibliografia

WEB: Què hi ha a la Biblioteca de Catalunya

<http://cataleg.bnc.cat/>

WEB: Què hi ha a les biblioteques públiques

<http://www.gencat.net/slp/vtls24/catalan/index.html>

WEB: Articles sobre l'autor (Traces)

http://traces.uab.cat/search?ln=ca&p=Renaixement&f=keyword&action_search=Cerca&c=Traces+%3A+base+de+dades+de+llengua+i+literatura+catalanes&sf=&so=d&rm=&rg=10&sc=1&of=hb

Comentaris

Crítica

WEB: Poesia dels segles XIV i XV

Article "Els segles XIV i XV: el català en la poesia. Inicis del Renaixement" dins l'apartat "Panorama de la literatura catalana" al web de l'AELC.

<http://www.escriptors.com/autors/litecat/3.html>

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre el Renaixement a Lletra, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/periode/el-renaixement> >

WEB: Del Renaixement al Romanticisme

Article titulat "Del Renaixement al Romanticisme" dins l'apartat "Panorama de la literatura catalana" al web de l'AELC.

<http://www.escriptors.com/autors/litecat/4.html>

PDF: Una petita novel·la en prosa en l'àmbit del Renaixement català

Estudi de Pep Fluvià sobre la literatura catalana de ficció del segle XVI, a UOCtreballs.

<http://openaccess.uoc.edu/webapps/o2/bitstream/10609/1961/1/Text%20definitiu.pdf>

diversos

WEB: Sobre el Renaixement

Pàgina que ens parla sobre els orígens del Renaixement, la seva estètica i ideologia. Inclou biografies d'autors.

<http://www.xtec.cat/aulanet/viatge/credit4/04/repro44e.htm#e>

WEB: L'art del Renaixement i el Barroc

Pàgina sobre aquests dos moviments estètics al Museu Nacional d'Art de Catalunya.

<http://art.mnac.cat/collection.html;jsessionid=ede89d03f0da7f4d1044f9fce027311eba2e5d526ee0c815e1cee38df9cfe4d2?collid=renaixementIBarroc>